

PASACIŅA

Nr. 60. 2008.gada februāris

CENA: DIVI PALDIES

„PASACIŅA” FEBRUĀRĪ

Februāris ir Meteņa svinēšanas laiks. Tā ir svinama diena starp Ziemassvētkiem un Lielo dienu. Latvieši savu svētku svinēšanu parasti saista ar mēnesi, arī Meteņos ir svarīgi, kā sagriezies „lielais debesu pīrāgs”. Pīrāgi ir neatņemama Meteņa svinību sastāvdaļa un ne velti dažos novados Meteni sauc par Pīrāgu dienu. Meteņos jāvizinās ar ragaviņām no kalna vai jābrauc tālu ciemos, lai augtu gari lini. Vēl Meteņos jāsacenšas ar kaimiņu visādās spēlēs un pēc tam jāmēģina viņš pārspēt ražas ieguvē un visās citās jomās.

Šogad mums izpalika Meteņa dienas izdarības uz ledus un sniega, jo neierasti siltā bezsniega ziema mums šo prieku bija laupījusi.

Mēnesis „Pasaciņa” iesākās ar Sveču nedēļu. Tad runājām, pētījām, zīmējām un apzīmējām, aplicējām un paši lējām savas sveces. Katra grupiņa, ar vecāku atbalstu, iekārtoja sveču izstādi un kur sveces, tur arī svečturi – daudz un dažādi.

Pārkāpjot 5.grupiņas sliksni, pretī lūkojas bērnu pašportreti dabīgos lielumos. Pēc zīmējuma ir iespējams atpazīt zīmējuma autorus, jo tērps, matu un acu krāsa atbilst „oriģinālam”. Šie zīmējumi tapuši tēmas „Es pats” izzināšanas laikā, kad ne tikai bērni zīmēja savus portretus, bet arī pārrunāja veselīga dzīvesveida ievērošanas priekšrocības, iepazīna jēdzienu „uztura piramīda” un pārrunāja vēl daudzus citus jautājumus.

Februāra mēneša nogales nedēļa 5. un 6.grupas bērniem pagāja izzinot tēmu „Transports”. Tika runāts par to, ar ko pārvietojamies, kādi ir transporta pārvietošanās ceļi, kāds labums un kāds sliktums no mašīnām rodas. Tika nosaukti arī netradicionālāki „braucamie” – ūdensslēpes, ūdensdēlis, kvatracikls, arī kamielis. Pārrunu laika pafantazējām par tēmu, kāda būtu diena bez mašīnām, vilcieniem, lidmašīnām. Vienlaikus atgādināts tika par drošības noteikumiem uz ielas, par atstarotāja nepieciešamību. Tēlotājmākslas nodarbībā tapa atstarotāju varianti, kādus bērni iedomājas un kādus gribētu nēsāt paši.

 Sarma

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS

✓ Šodien, 29.februārī, folkloras kopa „Pasaciņa” piedalās PEPT Tālās Gaujmalas bērnu un jauniešu folkloras kopu novada sarīkojumā „Mārsniņš”.

Šoreiz tiekamies Valkas rajona Jērcēnos. Festivāla „Pulkā eimu, pulkā teku” šī gada tēma ir **Maize**. Tāpēc ciemosimies pie maizes cepējas jērcēnietes Lezdiņas kundzes un vērosim garo maizes cepšanas procesu, garšosim tikko ceptu maizi.

Kopā ar bērnu folkloras kopām no Valkas, Birzuļiem un Ēveles pasākumā piedalīsies arī Jērcēnu folkloras kopas „Mežābele” sievas. Priekšnesumos izdziedāsim un izdejosim maizes tēmu. Sarīkojumā piedalīsies un to vērtēs Rīgas Etniskās kultūras centra darbinieki.

 Anita

✓ 2007.gada nogalē Latvijas Banka izsludināja bērnu zīmējumu konkursu „Mana sapņu monēta”. Šāda konkursa priekšvēsture aizsākās jau 2007.gadā, kad gandrīz trīs tūkstoši Latvijas bērnu vecumā līdz 15 gadiem palīdzēja radīt jaunu monētu.

Gada nogalē 5.grupiņas un 6.grupiņas bērni un viņu ģimenes locekļi tika aicināti atsaukties šim projektam un uzzīmēt monētu, kurā attēlots tas kādu šo pasauli, Latviju, savu vidi, cilvēkus, dabu – visu apkārt notiekošo redz cilvēkbērni. Visus bērnu zīmējumus apkopojām un nosūtījām Latvijas Bankai.

„Pasaciņas” audzēkņu vidū šobrīd atrodas viens no 25 laureātiem!

Matīss Knopkins

ir saņēmis ielūgumu uz Latvijas Bankas rīkotu pasākumu Rīgā, kur tiks sumināti labāko monētu zīmējumu autori.

Sveicam!

„PASACIŅAS” INTERVIJAS

Transporta līdzekļi – neatņemama mūsu ikdienas sastāvdaļa. Kas būtu, ja vismaz vienu dienu cilvēkiem transporta nebūtu – ne mašīnu, lidmašīnu, vilcienu? Par to pārdomās dalījās sagatavošanas grupiņas udzēkņi.

Krista – ja mammai nebūtu mašīna, tad uz bērnudārzu nāktu kājām. Mēs ar omi nākam reizē, jo viņa tā nokļūst labā. Es braucu ar riteni pa āru. Ar zirgu var arī braukt uz pilsētu vai ciemos. Vēl ar zirgu var jāt.

Aurēlija – ja nebūtu auto, cilvēki pārvietotos ar kājām. Ar riteni varētu braukt. Varētu pārvietoties ar zirgu vai izeli. Tāda diena būtu slikta, jo nebrauktu mašīnas.

Emīlija Lotte – cilvēki aizstaigātu uz darbu, veikalu, bērnudārzu, jo mašīnas nebrauktu.

Jz priekšu tiktu tā - ar zirgu aizjātu. Es esmu jājusi ar poniju. Man patika. Vēl varētu braukt ar riteni.

Īvita – ja mašīna nebūtu, lidotu ar gaisa balonu. Vējš nūstu balonu. Ar kājām var atnākt no „Līčupēm” uz bērnudārzu. Varētu aizbraukt arī ar riteni. Man ir ritenis.

Īva Valentīna – Visi ietu ar kājām. Es katru dienu uz bērnudārzu nāktu ar kājām, jo mammai nav mašīnas. Mazos bērnus atved ar ratiņiem. Mamma dod roku mazajam brālim, kad nākam uz bērnudārzu, un, kad tvadāmies, sakām „čau”.

Tomass Kristis – mēs varētu braukt ar zirgiem. Maniem draugiem Pēteronkulim un Vallijas tantai ir zirgs, bet es neesmu braucis ar zirgu, esmu sēdējis tikai ratos. Uz priekšu var pārvietoties ar gaisa balonu. Tur iekšā pūš gūni un balons paceļas augšā un lido pāri ceļam, nājām, mežam.

Aatīss – ja nebūtu citu transporta līdzekļu, cilvēki lidotu ar gaisa balonu. Ar uguni apakšā laiž gaisu un balons paceļas. Balons lido pāri pasaulei. Uz bērnudārzu nāku kājām. Ziemā uz bērnudārzu braucu ar ragaviņām.

Inda – Ar kājām pārvietojas uz darbu, bērnudārzu. Ļaujās es braukājos ar riteni. Laukos brauc ar zirgu. Es gan neesmu braukusi.

Lise – tad cilvēki iet ar kājām. Tas gan ir lēnāk nekā ar auto. Varētu strādāt ar rokām, vingrot, zīmēt. Varētu braukt ar velosipēdu. Man tas ir. Tikai tam ritentiņi nopūšās”.

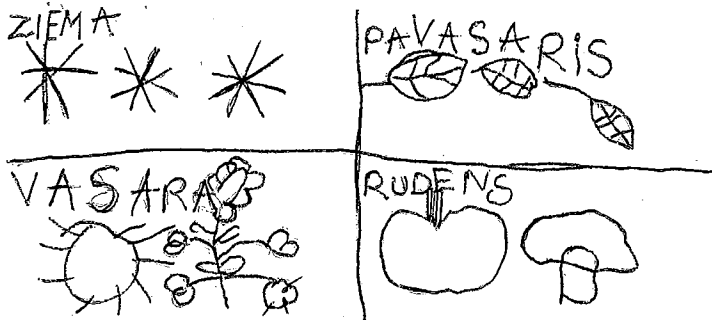
Leksandra – es mājās spēlējos ar lellītēm. Es lūdzu tēti, lai mani pavizina ar mašīnu, bet viņš to nedara. Tētis ir atpūsties. Ar kājām kopā ar mammu nākam uz bērnudārzu. Man patīk pastaigāties.

Āsma – ja nebrauktu mašīnas, nelidotu lidmašīnas, būtu kūmji. Tad visi ietu ar kājām uz mājām, brauktu ar ratiņiem. Vēl brauktu ar zirgu. Esmu braukusi ar poniju bioloģiskajā dārzā.

Īčards – es pārvietotos ar tvaika mašīnu. Tās ir tādas, kurās darbojas ar tvaiku. Tām ieber ogles un tad tās brauc. Tās ir tādas vecā laika mašīnas. Tētis man stāstīja. Vēl uz priekšu varētu tikt ar riteni vai ar kājām.

„PASACIŅAS” DARBIŅI

Gada sākums sagatavošanas grupiņā pagājis izzinot ļoti interesantas un aizraujošas tēmas, piemēram, *Laika rādītājs – pulkstenis* un *Laika mērītājs – kalendārs*. Nedēļas tēma iet cauri visām ikdienas darbībām – nodarbībām un rotaļām, kad tiek meklētas un rastas atbildes uz daudziem jautājumiem, veikti novērojumi un eksperimenti.

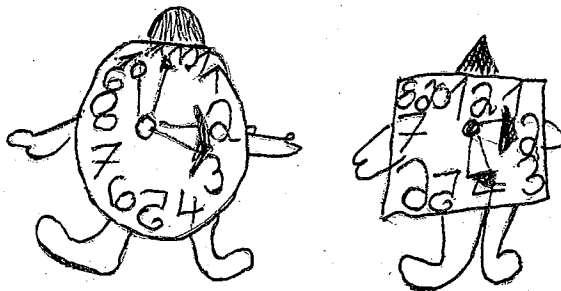

Apskatot tēmu *Laika rādītājs – pulkstenis*, noskaidrojām, ko gan mēs zinām par mūsu līdzgaitnieku – pulksteni un ko vēl gribētos uzzināt. Nedēļas sākumā bērni uz grupiņu atnesa visvisādus laikrāžus. Pulksteņu izstādē atklājās, ka tie ir tik dažādi – gan lieli, gan pavisam maziņi, gan uz rokas nēsājami, gan kabatā glabājami. Uzzinājām, ka laiks reizēm steidzas vēja spārniem, bet dažreiz tas velkas kā gliemezis. Atklājās, ka tas atkarīgs no tā, ko darām, kā jūtamies un šīs divas nedēļas mums aizskrēja ātri, jo apskatāmās tēmas bija ļoti interesantas.

Veicām eksperimentu - ko var paveikt 1 minūtē:

- ✓ cik garu virteni var izlikt no zirņiem, pupām;
- ✓ cik daudz ūdeni var ar karotīti pārliet no viena trauka otrā;
- ✓ cik daudz var uzzīmēt uz zīmēšanas lapas.

No papīra bērni pagatavoja paši savus galda un rokas pulksteņus, kurus izmantoja rotaļās. Pašu darinātas lietas, kā noskaidrojās, ir mīļākas un pret tām ikviens izturas saudzīgāk.

Izzinot tēmu *Laika mērītājs – kalendārs*, noskaidrojām, ka laiks vienmēr iet uz priekšu. Aiz mums paliek pagātne, ko mēs zinām, bet priekšā mums ir nezināmā nākotne. Mēs nevaram laiku mainīt, bet mēs varam to izmērīt. Uzzinājām, ka laiku mēra ar dienām un naktīm, mēnešiem, gadiem, gadalaikiem. Bērni noskaidroja, kurā mēnesī svin savu dzimšanas dienu, kurā draugi. Aplicējām, zīmējām gadalaiku koku. Ar izveidotajiem darbiņiem izrotājām grupas telpu.

Asna spēks

Lai arī nosacītās ziemas laikā uzturētu možu garu, savu uzturu jābagātina ar dabiskiem vitamīniem. Kamēr asni, kas zemes klēpī vēl tikai domā par pavasari un augšanas prieku, paši mēs varam sadieģēt redīsu, kressalātu, sinepju, lucernas, saulespuķu sēklas; kviešu, miežu, rudzu un auzu graudus; Ķīnas pupiņas vai lēcas.

Diedzējumu lietošana uzturā šodien daudziem kļuvusi par zināmu modes lietu. Patiesībā nekā sarežģīta diedzēšanas procesā nav – jāiegādājas kāda saujiņa graudu vai sēkliņas, jāsameklē piemērots trauks un ... jāķeras pie darba.

Medikamentiem un ārsta pakalpojumiem kļūstot arvien dārgākiem, vairāk jādomā pašiem: ko, kā un kāpēc ēdam. Varbūt ir vērts jau šodien kardināli mainīt savus ēšanas paradumus, ēdienkartē arvien vairāk iekļaujot diedzētas sēklas, kas ir īsta dabisko vitamīnu un fizioloģiski aktīvo vielu fabrika mūsu organismiem. Asniņos un diedzētajos graudos vitamīnu un citu mums nepieciešamo vielu noteikti ir vairāk nekā garu ceļu pārcietušā importa ābolā vai ziemas laikā pasteidzināti izaugušā gurķī. Pirmajos zaļumos ir A, visi B grupas, C, D, E vitamīni; no minerālvielām – kālijs, dzelzs, mangāns, fosfors, cinks, varš, kalcijs, magnijs. Tie satur arī aminoskābes, hlorofilu, un šķiedrvielas. Nonākot cilvēka organismā, šis komplekss labvēlīgi ietekmē arī cilvēka šūnu vielmaiņu, palīdz pārvarēt nogurumu, stiprina dabiskās aizsargspējas pret kaitīgiem vides faktoriem, palīdz cīņā pret stresu. Ja cilvēks ēd zaļumus, nav sajūtas, ka viņa organismā kaut kā trūkst.

 Mūsmājas, 2008. gada februāris

Pašlaik 6. grupas bērni aizrautīgi seko notiekošajiem procesiem pašu sētājā vitamīnu dārziņā uz grupas telpas plašās palodzes. Ikviens ir piedalījies sēšanas un stādīšanas darbos. Dežurantu ikdienas pienākums ir sekot, lai augiem netrūktu ūdens, gaisma un gaiss.

Viss sēkliņu diedzēšanas un sīpolloku augšanas process mums tagad ir ilglaicīgs pētījums. Katru dienu notiek garuma, lieluma, daudzuma salīdzināšana, vērtēšana un fiksēšana. Pēc tam seko izdīgušo un izaugušo asnu degustēšana.

Šie eksperimenti un pētījumi mūs noveduši pie pārdomām par cilvēka uzturu ikdienā. Par to runājot esam tuvāk iepazinuši arī veselīga uztura piramīdu, ko izveidojuši zinātnieki. Ar lielu aizrautību, griežot un līmējot, paši bērni veidoja katrs savu veselīgā uztura piramīdu. Secinājām, ka biežāk uzturā jālieto graudaugus, dārzeņus un augļus, un jāsamazina savās ēdienkartēs piramīdas *spicītes* produktus – kārumus un čipšus.

Pašlaik, apmeklējot bērnudārziņu, savu ikdienas ēdienkarti papildinām ar grupiņas vitamīnu dārziņā izdiedzētajām sēkliņām un sīpollociņiem.

 Daira

Putnu būris putnam

Cilvēkupra, tas esot skaisti, ja briksņi ir sakopti, zāle nopļauta, krūmi izcirsti. Ja viss aug taisnās un pareizās rindās, un vecie koki izzāģēti, tad mēs sakām, ka vide ir sakopta. Putni un citi dzīvnieki gan par to izteiktos citādāk. Mūsu kārtības mīlestība daudziem savvaļas dzīvniekiem nodara lielu postu – padara nelietojamu ierasto apkārtni, kur dzīvot, baroties, vairoties un izaudzēt jauno paaudzi. No tā ievērojami cieš dabas apritei un mums noderīgie dobumperētāji putni. Tāpēc nekas cits neatliek kā uzrotīt piedurknes un ķerties pie putnu būrišu gatavošanas.

Kādam jābūt putnu būritim? Izgatavot universālu mītni, kas derētu visiem dobumperētājiem, nav iespējams. To galvenokārt nosaka putnu dzīvesveids un viņu izmēri. Vispirms jābūt skaidram, kādiem putniem būritis ir paredzēts. Tam jānodrošina putna ligzda no vēja, lietus un postītājiem. Ja būs ievērotas šīs prasības – putni sekmīgi ligzdos, priecēs jūs ar skanīgām dziesmām un palīdzēs dārzos un mežā cīnīties ar kaitēkļiem.

Būrišus parasti gatavo no 20–25 mm bieziem neēvelētiem dēļiem, sanaglojot tos ar naglām. Ēvelētu dēļu gludā virsma var radīt grūtības putnu mazuliem ligzdu atstāšanas laikā izkļūt no būriša, un tāpēc viņi var aiziet bojā. Būritim jābūt bez šķirbām un plaisām. Prasmīgs darbs izgatavošanas gaitā nodrošinās pret mitruma iekļūšanu tajā. Skreju varat gatavot apaļu, kvadrātveida vai trīsstūrainu. Putniem tas ir gluži vienalga. Tomēr izgatavot trīsstūrainu ir visvieglāk, jo jums papildus nebūs vajadzīgs ne liela izmēra urbis, ne kalts. To viegli varēsiet iezāģēt ar zāģīti būriša priekšējās sienīņas augšmalā pirms sanaglošanas.

Būrišus pie kokiem parasti pienaglo apmēram 2–3 metru augstumā (naglas dzīvā koksnē parasti sadēd 10–15 gados) vai vislabāk uzkar uz zariem. Šim nolūkam būriša pretējās sānu sienīņās var iedzīt skavas, pie kurām piestiprina spaiņa osai līdzīgu stieples cilpu. Uzkārtos būrišus ir ērtāk apkopt, tīrīt un vajadzības gadījumā pārvietot uz citu vietu. Ja viss būs pareizi paveikts, tajos veiksmīgi ligzdos melnie mušķērāji, lielās zilītes, zilzilītes, dzilnīši, erickiņi, tītiņi vai lauku zvirbuļi. Putni ar savu čaklo darbu jūsu dārzā un mežā pateiksies par paveikto.

Viesturs Klimpiņš, ornitologs

Paldies par putnu būrišu izgatavošanu:

Mikusa Olivera tētīm Rivo,

Edgara tētīm Andīm,

Lauras Martas tētīm Ivaram!

„PASACIŅAS” VALODIŅA ☺

Ričards Aleks /6.g./:

- Man ir *inteleģentīgs* prāts! Es visu atrodu!

Aurējija /6.g./ aplūko dažādas uzlīmes ar dzīvnieku attēliem un nosaka:

- Ruksītis strādā mājsaimniecībā.

Saruna 6.grupā. Alise /6.g./:

- Audzinātāj, vai tu klausīji savu mammu?

Audzinātāja:

- Un kā tu domā, Alisīt?

Alise:

- Es jau nezinu. Es nebiju maziņa tad, kad tu biji maziņa un negāju tavā bērnu dārzā!

4.grupa pastaigājas. Hansam Kristianam cepure noslīdējusi no ausīm. Audzinātāja mudina sakārtot galvassegu. Rihards piebalso /4.g./:

- Tas no lielas runāšanas!

Launagā pankūkas. Edgars.:

- Man senos laikos deva pankūkas. Tas bija *bišķiņ* sen.

Pastaigas laikā ejot garām Mūrmuižas ezeram, bērni ievēro, ka ledus sācis kust, Mikus Olivers:

- Ledus nosūcies!

3.grupa rosās pēc dienas miega. Audzinātāja ķemmē meitenēm matus. Aleksandrai īsi mati, Helēnai *peļastītes*. Helēna /3.g./ skatās uz Aleksandru un nosaka:

- Nav viņai bizes līdzi.

Saruna 5.grupas leļļu stūrī. Beāte /5.g./:

- Man drīz būs dators. Mārtiņš man galdu uztaisīja.

Laura /5.g./ nopūšas:

- Es datoru tik drīz nedabūšu. Jāgaida kamēr māsas paliks vecas.

Jānis Roberts /5.g./:

- Man uz muguras liels caurums (domāts pušums). Ivita pie visa vainīga!

SVEICAM !

Vēl to dienu

vesela jūra,

kas kā pīlādži

debesīs zied,

pie tā zeltainā

mākoņa turies,

kurā vasara nenoriet!

/K.Apškrūma/

DZIMŠANAS DIENĀ

Aigaru Zalānu 10.III

Jāni Kristianu Upesjuri 16.III

Raineru Loiko 19.III

Līvu Valentīnu Akmentiņu 21.III

Kristu Loiko 25.III

Aliju Lēnerti 26.III

Jurģi Dukalski 26.III

Jēkabu Pikšēnu 30.III

VĀRDA DIENĀ

Luīze 2.III

Agita 11.III

Alise 4.III

Māra 25.III

Silvija 10.III

„PASACIŅAS” darbiņi martā

Martā aplūkojamās tēmas:

- *Stikls; plastmasa*
- *Pavasara zvani zvana...*
- *Es gaidu Lielo dienu*
- *Mostas dzīva radībiņa*

✓ *Koncerts – muzikāls uzvedums*

„Zuzīte un Bārdiņš” 4.III 9.30

✓ *Gaidām putnu atgriešanos. Būrīšu izlikšana.* 3.-7.III

✓ *Nāc, nākdama, Lielā diena,*

Visi bērni tevi gaida

Visi bērni tevi gaida

Aiz vārtiem sasēduši

Sagaidām Lielo dienu kopā ar folkloras kopu Stutes 20.III 15.30

